

Verslag 71^e (online) vergadering ARO, 8 juli 2020 (niet openbaar)

Aanwezige ARO-leden: de heer P. de Ruyter, de heer J. Winsemius, mevrouw I. Thoral, mevrouw E. Marcusse, mevrouw I. van Koningsbruggen, de heer K. Wardenaar.

Namens de provincie: de heer T. Smeelen (voorzitter), de heer H. van Helden (secretaris, verslag).

1. Opening en mededelingen

De heer Smeelen opent de online vergadering en heet iedereen van harte welkom. In deze vergadering worden geen concrete plannen besproken. Wel wordt de ARO geïnformeerd over de Regionale Energiestrategieën (RES) en de Nieuwe werkwijze ARO.

2. Algemene punten en voorbespreking agenda (niet openbaar gedeelte)

Het verslag van de 70^e ARO-vergadering van 27 mei 2020 wordt vastgesteld.

De secretaris geeft een vooruitblik op de plannen die de volgende keer mogelijk in de commissie zullen worden besproken. Daarnaast wordt een terugmelding gedaan van een aantal plannen dat eerder in de commissie is besproken.

3. Nieuwe werkwijze ARO

Aanwezig bij dit agendapunt: mevrouw D. Rigter (provincie Noord-Holland, BEL/IOT)

Daphne Rigter geeft aan wat de hoofdpunten zijn van de nieuwe werkwijze.

Reactie van de ARO

In algemene zin zijn de ARO-leden zeer positief over de wijzigingen en is er veel herkenning. Een deel van de voorstellen, zoals het in een vroeger stadium van planvorming adviseren, is intussen al praktisch geworden. Andere punten speelden ook al bij de ARO-leden zelf, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de gesprekken in het kader van de jaarverslagen.

Een aantal opmerkingen en aanbevelingen ten aanzien van de werkwijze:

- Vraag is of het niet meer adviseren aan GS niet te ver gaat; het kan leiden tot meer vrijblijvendheid rond de advisering, omdat de gemeente het bijvoorbeeld minder belangrijk vindt om advies aan te vragen of iets te doen met het advies.

Reactie: uitgangspunt is meer loslaten door de provincie en vertrouwen in de gemeenten. Er wordt ook ambtelijk in vroegtijdig stadium overleg gevoerd, waarbij gestimuleerd kan worden om advies aan de ARO te vragen. Het is ook een experiment. Het aanvragen van een advies is vrijwillig, niet vrijblijvend. De provincie blijft verantwoordelijk voor het belang van goede ruimtelijke kwaliteit en zal daar op blijven acteren met inzet van het juridisch-planologisch instrumentarium (lees: toetsende rol blijven vervullen). De Leidraad Landschap en Cultuurhistorie blijft uitgangspunt.

- De ARO-leden vragen aandacht voor de selectie van leden die ingezet worden voor een bepaald advies, in overleg tussen secretaris en voorzitter. Voorstel is om dit niet door de secretaris en voorzitter te laten doen, maar dat de secretaris in overleg gaat met de ARO-leden. Juist de onverwachte invalshoeken en niet de van te voren in te schatten aandachtspunten kunnen een advies beter maken. In algemene zin vindt de ARO de flexibiliteit goed, om zo beter op de vraag in te kunnen spelen, maar ziet men niet de flexibele inzet als aanvulling op de vaste overlegmomenten, waar iedereen bij aanwezig is.

Reactie: omdat het vaak om meer complexe opgaven gaat, zullen in de meeste gevallen alle leden worden ingezet. Bij kleinere vragen ligt dat anders. Ook dit kan al doende geoptimaliseerd worden.

- Belangrijk is de communicatie rond de nieuwe werkwijze en inzetbaarheid van de ARO, zodat duidelijk wordt hoe de ARO benut kan worden. Het moet duidelijk zijn dat de provincie een grote omslag maakt in cultuur en denken, van top-down naar meedenken en inspireren. De bekendheid van de ARO wordt hierdoor ook groter.
- Gedacht kan worden aan verschillende 'arrangementen', afhankelijk van het type en de complexiteit van de vraag. Te denken valt aan een reeks van adviesmomenten, zoals vooroverleg, locatiebezoek en vergadering. Het gaat om advies op het juiste moment, de juiste plek en in de juiste vorm.
- Door meer aan het begin van het proces te adviseren komt de ARO dichterbij de PARK te staan, zodat er over en weer op elkaar ingespeeld kan worden. Dit was al een eerdere wens van de ARO.

Reactie: het klopt dat beiden nu in het begin van het proces zitten, maar het verschil blijft helder. De ARO is voor lokale plannen en de PARK adviseert over integrale opgaven op regionaal schaalniveau.

- Zorg ervoor dat bij een aanvraag door een partij ook andere bij de planontwikkeling betrokken partijen aan kunnen schuiven wanneer geadviseerd wordt.
- Zorg ervoor dat de ARO ook al kan adviseren over bijvoorbeeld het (stedenbouwkundig) programma van eisen en opdrachtformulering voor een extern (stedenbouwkundig) bureau. Naast advisering over locatiekeuze valt in deze fase veel winst te behalen om ruimtelijke kwaliteit te borgen.
- Stem goed af met het Provinciale Steunpunt Monumenten en Archeologie, dat in het leven is geroepen door de provincie om gemeentes te adviseren en met kennis te ondersteunen op het gebied van archeologie, gebouwd erfgoed en ook over cultuurlandschappen en ruimtelijke ontwikkelingen. Wat betreft de cultuurhistorische disciplines in de ARO zouden een historisch geograaf (vervanger Chris de Bont) en een archeoloog moeten worden toegevoegd.
- Stem ook goed af met de stichting MOOI Noord-Holland, dat werkt met een interdisciplinair team van adviseurs. Verwarring bij gemeentes moet worden voorkomen.

Afgesproken wordt dat bij de vergadering van 16 september hier eventueel verder over wordt gesproken.

4. Regionale Energiestrategieën (RES)

Aanwezig bij dit agendapunt: de heer M. Berkhout (provincie Noord-Holland, BEL/IOT), de heer B. van Leeuwen (provincie Noord-Holland, BEL/IOT), de heer N. Haran (provincie Noord-Holland, BEL/RO).

Marco Berkhout geeft een toelichting over het proces rond de RES. Bart van Leeuwen gaat in op de rol van de provincie hierbij.

Reactie van de ARO

De ARO is onder de indruk van het proces dat in zo'n korte tijd is doorlopen, maar is op een aantal punten wel kritisch.

Een paar reacties en aanbevelingen:

- Er zijn zorgen over de samenhang tussen de verschillende oplossingen die uit de RES naar voren komen. Nu is het nog rijp en groen, maar uiteindelijk gaat het om wat het ruimtelijk oplevert.
- De ARO is erg kritisch op de ontwikkeling van zonneparken en windturbines langs hoofdinfrastructuur. Die is in veel gevallen niet wenselijk. Hierdoor leg je teveel nadruk op die infrastructuur zelf en niet op het landschap. De kans op verrommeling is groot, omdat wegen op veel plekken de landschapsstructuur doorsnijden en in overhoeken onwenselijke ontwikkelingen plaatsvinden. Je verstoort ook de ervaring van de logische opeenvolging van verschillende landschappen die aan je voorbij trekken als je over een weg rijdt, waardoor het landschap en de diversiteit daarin minder goed leesbaar wordt.
- Een algemeen uitgangspunt 'zon op water' wordt niet ondersteund, omdat de wenselijkheid en uitwerking sterk afhangen van de specifieke omstandigheden.
- Het is duidelijk dat veel voorzieningen tijdelijk zijn en dat na verloop van tijd landschappen weer in hun oorspronkelijke vorm terug kunnen worden gebracht. Een periode van 30 jaar is wel behoorlijk lang. Het gaat ook om de beeldkwaliteit gedurende die periode. 'Statische' voorzieningen als zonnevelden passen minder goed bij een levend, zich ontwikkelend en met de seizoenen wijzigend landschap. Daarnaast moet nagedacht worden over wat voor instrumenten of middelen er zijn om te waarborgen dat de landschappen worden 'hersteld' en dat de energieontwikkelingen niet simpel een opmaat zijn voor andere permanente functies.
- Denk in dat kader ook aan tijdelijke energievoorzieningen in combinatie met teeltwisseling.
- De ARO vraagt om een duidelijke scheiding te maken tussen cultuurhistorisch landschap, open landschap en agrarisch landschap in het algemeen. Deze vragen een andere benadering/type invulling of wellicht zelf vrijwaring.
- Er moet een bovenregionale afweging gemaakt worden, zodat er geen onwenselijk ontwikkelingen plaatsvinden omdat er vanuit een lokale blik/redenatie wellicht geen andere opties zijn. (Bijvoorbeeld: zoekgebied waterland van Gemeente Amsterdam)

- Besteed ook aandacht aan energieopgaven als motor voor het ontstaan van nieuwe (energie)landschappen en zoek de combinatie met andere grote opgaven en transities, met name in de wat betreft landschappelijke waarden 'schrale' gebieden.

De ARO wil graag betrokken worden bij de verdere uitwerking van de RES en de specifieke plannen die hieruit voortkomen.

5. Rondvraag + afsluiting

De volgende vergadering is op woensdag 16 september vanaf 16:00 uur. De voorzitter sluit de vergadering.